

Uzaktan Eğitim Sürecinde İlk Okuma Yazma Öğretimine İlişkin Öğretmen Görüşleri

*Fatih Çetin ÇETİNKAYA**
*Serpil ELALMIŞ***

Öz

Yapılan araştırmanın amacı pandemi nedeniyle uzaktan eğitime geçilmesi ve bu süreçte eğitim sistemine yeni dahil olan öğrencilere ilk defa uzaktan eğitim süreci ile okuma-yazma öğretimi yapan öğretmenlerin sürece yönelik görüşlerini ortaya koymaktır. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın araştırma grubunu 2020-2021 eğitim öğretim yılında 1. sınıf okutmuş, 4 farklı ilde görev yapan 5 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri odak grup görüşmesi ve form aracılığıyla toplanmıştır. Toplanan veriler betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiş; ilk deneyimler, kullanılan yöntemler ve sürecin yürütülme şekli, kullanılan materyaller, ölçme değerlendirme, karşılaşılan sorunlar, öz değerlendirme süreci ve görüşler olmak üzere 7 başlık altında toplanmıştır. Çalışmanın sonucunda, veli-öğretmen iletişiminin önemli bir yere sahip olduğu, ters-yüz sınıf modelinin başarılı sonuçlar verdiği, özellikle birleştirilmiş sınıflarda teknolojik yetersizliklerin daha fazla olduğu ve genellikle web 2.0 araçlarının kullanıldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İlk okuma yazma öğretimi, uzaktan eğitim, öğretmen görüşleri, pandemi

Opinions of Elementary School Classroom Teachers about The First Literacy Teaching in the Distance Education Process

Abstract

The aim of this study is to put forth the views of teachers who have been teaching reading and writing to students, that are included in the education system for the first time, with distance education process due to the transition to distance education. In the study, the case study method, which is one of the qualitative research methods, was adopted. The research group of the study consists of 5 classroom teachers who taught first grades in the 2020-2021 academic year and worked in different cities. The data of the study were collected through focus group interview and a form. The collected data were analyzed with descriptive analysis technique and categorized under 7 title: first experiences, methods used and the way the process was carried out, materials used, measure mentan devaluation, problems encountered, self-evaluation process and suggestions. As a result of the study, it was seen that parent-teacher communication is crucial, the flipped classroom model gives successful results, the rare technological inadequacy especially in multigrade classrooms and web 2.0 tool sare frequently used.

Keywords: First literacy teaching, distance education, views of teachers, pandemic

* Prof. Dr., Düzce Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Eğitimi Bölümü, Düzce, fatihcetincetinkaya@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9843-6747

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Düzce Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Eğitimi Bölümü, Düzce, serpilelalmisi@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2045-1151

Giriş

Aralık 2019’da Çin’in Hubei bölgesinin başkenti Wuhan’da başlayan salgın, SARS-CoV-2, başta Avrupa, Kuzey Amerika, Asya-Pasifik ülkeleri olmak üzere tüm dünyaya yayılmış ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından 11 Mart 2020’de “pandemi” olarak ilan edilmiştir (Aslan, 2020, 38-39). Pandemiden dolayı birçok ülkede eğitim-öğretime ara verildiği gibi Türkiye’de de 11 Mart 2020’de görülen ilk vakanın hemen ardından alınan tedbirler kapsamında ülke çapında eğitim-öğretime geçici bir süre ara verilmiştir. Öğrencilerin eğitimden uzak kalmamaları için Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından ilkokul, ortaokul ve lise kademelerini kapsayan uzaktan eğitim sistemine geçilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), ilkokul, ortaokul ve lise olmak üzere 3 ayrı kanalda uzaktan eğitim için 23 Mart 2020’de Eğitim Bilişim Ağı (EBA) ve Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu’nun (TRT) bazı kanalları üzerinden yayınlar yaparak dersler vereceğini duyurmuştur. Dersler, 2019-2020 eğitim-öğretim yılının ikinci döneminde uzaktan sürdürülmüştür. 2020-2021 eğitim-öğretim yılının bir kısmında ise uzaktan eğitim ile yüz yüze eğitim bir arada olmak üzere haftalık 30 saat olan derslerin yalnızca 6 saati yüz yüze eğitim ile sürdürülüp geriye kalan 24 saatlik dersler uzaktan eğitim yoluyla sürdürülmüştür. 18 Kasım 2020 tarihinden sonra ise yüz yüze eğitim sonlandırılarak tamamen uzaktan eğitim sürecine geçilmiştir. Bu süreçte ilk okuma yazma öğrenimine uzaktan eğitim ile başlayan öğrenciler olmuş ve okuma yazma öğretimi ilk defa uzaktan eğitim yoluyla gerçekleştirilmiştir.

İlk okuma yazma öğretimi bireyin tüm hayatı boyunca kullanacağı okuma yazma becerilerinin temelini oluşturduğundan kritik bir role sahiptir. İlk okuma yazma öğretimi sürecinde bireye kazandırılacak beceriler ve alışkanlıklar ileride kazanılacak diğer becerilere ve alışkanlıklara da temel oluşturduğundan ve ciddi şekilde etkileyeceğinden dolayı okuma yazma becerisinin niteliği önemlidir. Hızlı ve doğru bir biçimde okuyabilen, okuduğunu anlayabilen, kelime hazinesi geniş ve Türkçeyi doğru bir şekilde kullanabilen öğrencilerin derslerinde başarılı olmasına karşın (Babayiğit & Erkuş, 2017; Ercan, 2021; Tanışır, 2019) okuma ve okuduğunu anlama güçlüğü yaşayan öğrenciler bu durumdan sadece öğrenim hayatında değil yaşamının her aşamasında olumsuz etkilenecektir. Okuma yazma becerisi öğrencinin sadece öğrenim hayatına değil, aynı zamanda tüm yaşamına yön veren önemli bir beceri olduğundan dolayı (Çaycı & Demir, 2006; Kodan & Akyol, 2018; Köksal, 2010; Türkmenoğlu & Baştuğ, 2017) okuma yazma öğretimi sürecinin her aşaması önem arz etmektedir.

Arslan’a (2006) göre ilk okuma yazma öğretimi hazırlık, ilk okuma yazmaya başlama ve ilerleme, okuryazarlığa ulaşma olmak üzere üç temel aşamada gerçekleştirilir. İlk okuma ve yazmaya hazırlık aşamasında öğrencilerin ilk okuma ve yazma çalışmalarına yönelik olumlu tutum geliştirmeleri sağlanmalıdır. Bu çalışmalarda oyunlar, dramalar, şarkılar, bilmeceler vb. etkinlikler öğretmenler tarafından birer araç olarak kullanılırken olumlu bir sınıf iklimi oluşturulmalı, katı ve kuralcı olunmamalı ve okuma yazma öğretiminde oyun içerisinde öğretmek öncelikli ilke olmalıdır (Arslan, 2006). İlk okuma ve yazmaya hazırlık aşamasında; el, kol, parmak kas çalışmaları için hamur oynama, boyama ve çizgi çalışmaları yazma çalışmalarının temelini oluşturur. Bu nedenle de yapılan bu çalışmalar oldukça önemlidir. Ayrıca sürecin devamında da öğrencilerin; sırada doğru oturma, kalem tutma, defteri doğru kullanma ve yazı yönü konularında beceri kazanmaları da önemlidir (Akyol, & Tuncay, 2021; Duran, 2009).

İlk okuma ve yazma becerilerinin geliştirildiği süreçte yanlış defter kullanma, kalem tutma, harfleri yazma gibi becerilerde oluşan bazı yanlış öğrenmeler yıllar boyunca etkisini gösterir ve ilerleyen zamanlarda düzeltilmesi zorlaşır (Ercan, 2021). Şahin’e (2005) göre yanlış kalem tutma becerisi öğrencilerin ellerinin çabuk yorulmasına sebep olduğundan dolayı güzel yazı yazmalarını da engeller. Bu yüzden de öğretmenlerin üzerinde durması gereken bir durumdur. Söz konusu durumun önüne geçebilmek adına bu süreçte öğretmenler, öğrencilerinin kalem tutma şekillerine dikkat etmeli ve onlara doğru kalem tutma becerisini kazandırmalıdır (Ercan, 2021).

Okuma öğretiminde ise ses bilinci, harf-ses ilişkisini kurma, kelime tanıma, akıcı okuma ve metinleri anlama gibi temel süreçlerinden birinin ya da daha fazlasının eksik olması öğrencide okuma

probleminin ortaya çıkmasına neden olur (Baştuğ, 2012). Akıcı okuma yapamayan okuyucular metnin ayrıntılarıyla uğraştığından ve metin içindeki kelimeleri tanımada güçlük yaşadığından dolayı metnin vermek istediği gerçek anlamı fark edemezler (Çetinkaya, 2011). Çünkü okumanın gerçekleşmesinde ilk aşama okuyucunun kelimeyi tanımasıdır. Eğer kelime anlamlandırma gerçekleşmez veya yetersiz olursa metin anlaşılamaz (Keskin, 2012). İlkokula yeni başlayan ve özellikle okuma güçlüğü çeken öğrenciler için okumayı öğrenmenin güçlüğü bazen okula başlama heyecanını bile unutturup çocuğun okuldan nefret etmesine, kendine olan güvenini kaybetmesine ve sosyal hayatında birçok olumsuzluğun gelişmesine neden olabilmektedir (İkinci, 2011).

İlkokul birinci sınıfın, öğrencilerin okula ve formal eğitime adapte olmaları ve okuma yazma öğrenmeleri gereken kritik bir öneme sahip olması (Kargın & Karataş, 2021) ve ilk okuma yazma öğretiminin öğrencilerin akademik başarılarını etkileyeceği bir dönem olması (Erbaş, 2021) nedeniyle önemlidir. Ancak uzaktan eğitime aniden geçiş yapılması ve daha önce böyle bir durumun yaşanmamış olması nedeniyle yapılan araştırmalara göre uzaktan eğitim sürecinde çeşitli zorluklarla karşılaşmıştır. Uğur & Ünal'ın (2021) yaptığı araştırmaya göre bu zorluklar; veli etkisi, derse katılım, altyapı sorunu, harfin şekil bozuklukları, dönüt ve düzeltme, benzer seslerin karıştırılması, hece oluşturmama, dikte sorunları, süre sıkıntısı, imla ve yazımla ilgili eksiklikler, anlama sorunu, ders disiplini, altyapı sorunu ve sosyo-ekonomik durumdur. Ayten & Ekmekci'nin (2021) yaptığı araştırmaya göre de Covid 19 pandemi döneminde ilkokul 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin yazma hatalarının; harf, kelime, imla, noktalama, yazı, sayfa düzeni konularında olduğu görülmüştür.

İlk okuma yazma öğretiminin önemi ve uzaktan eğitimde yaşanan sorunlar, öğretmenlerin bu süreçte kullandığı yöntemi, tekniği ve materyalleri daha da önemli kılmıştır. Tarihsel süreç içinde birçok yöntemle bireye okuma yazma becerisi kazandırılmış, her yöntem uzun bir uygulama sonunda değişmiş ve yeni biçimler kazanarak aynı amaca yönelik kısa sürede daha verimli okuma yazma becerisi kazandıran yöntemler geliştirilmiştir. (Güleryüz, 2000: 77). Kılıç'a (2000) göre ilk okuma ve yazma öğretimi sürecinde başarısızlığın nedeni öğretmenlerin kullandığı yöntemin yanlış ve yetersiz olmasıdır. Dolayısıyla da bu süreçte öğretmenlerin kullandığı yöntem oldukça önemlidir. Okuma yazma becerilerinin önemi dikkate alındığında sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma becerilerini amacına uygun şekilde, doğru model ve metotlarla uzaktan eğitime geçildiği dönemde de gerekli kurallar çerçevesinde kazandırması gerekir. Okuma yazma becerilerinin önemi ve yaşanan süreç dikkate alındığında uzaktan eğitim süresince birinci sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecine yönelik görüşlerinin belirlenmesinin sonraki eğitim süreçlerine yön verebilmesi, uzaktan eğitimin iyileştirilmesine katkı sağlaması, uzaktan eğitimin tekrarlanması ve gerekli olduğu durumlarda da kullanılabilmesi açısından önemli olduğu ve alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca uzaktan eğitimden dolayı etkin teknoloji kullanımı ve seçimi uzaktan eğitimin planlanmasından değerlendirilmesine kadar her aşamasında yer aldığından oldukça önemlidir. Uzaktan eğitimin teknoloji aracılığıyla yapılması nedeniyle teknoloji temelli yaşanabilecek her sorunun, eğitimin aksamasına ve eksik öğrenmelere yol açtığı iddia edilmektedir (İşman, 2011; Yenerer, 2021). Bu noktada öğretmenlerin eğitim teknolojilerini kullanma durumları önemlidir. Bu nedenle okuma yazma öğretimi süresince öğretmenlerin; teknoloji kullanımına yönelik çevrimiçi eğitime katılıp katılmadıkları ve en sık kullandıkları dijital olmayan materyallerin yanı sıra dijital materyallerin de neler olduğunun belirlenmesinin alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın amacı uzaktan eğitim sürecinde ilk okuma yazma öğretimine ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- 1.Uzaktan eğitim sürecine geçiş sürecinde öğretmenlerin ilk deneyimleri nelerdir?
- 2.Uzaktan eğitim sürecinde ilk okuma ve yazma öğretiminde kullanılan yöntemler nelerdir ve süreç nasıl yürütülmüştür?
- 3.Uzaktan eğitim sürecinde ilk okuma ve yazma öğretiminde kullanılan dijital ve dijital olmayan materyaller nelerdir?

4.Uzaktan eğitim sürecinde ilk okuma ve yazma öğretiminde ölçme değerlendirme nasıl yapılmıştır?

5.Uzaktan eğitim sürecinde ilk okuma ve yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlar nelerdir?

6.Uzaktan eğitim sürecinde ilk okuma ve yazma öğretiminde öğretmenlerin öz değerlendirmeleri nasıldır?

7.Uzaktan eğitime yönelik öğretmenlerin görüşleri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Uzaktan eğitim sürecinde ilk okuma ve yazma öğretimine ilişkin öğretmen görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması deseni ile gerçekleştirilmiştir. Durum çalışmaları, sınırlı bir sistemin nasıl işlediği hakkında derinlemesine inceleme yapılan bir yaklaşımdır (Chmiliar, 2010; Merriam, 2009).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu amaçlı rastgele örnekleme ile belirlenmiştir. Amaçlı rastgele örneklem sistematik ve rastgele seçilen durum örneklerinin araştırmanın amacı doğrultusunda amaçlı bir şekilde tasnif edilmesidir (Marshall & Rossman, 2014). Uzaktan eğitim sürecinde okuma yazma öğretimine ilişkin öğretmen görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan bu araştırmanın çalışma grubunu 4 farklı ilde görev yapan ve 2020-2021 eğitim-öğretim yılında 1. sınıf okutan 5 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan 5 sınıf öğretmenin çalışmayla ilişkili demografik bilgileri Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1.

Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Katılımcılara Tanımlanan Kod İsimler	Cinsiyet	Kıdem (Yıl)	Okul Türü	Görev Yaptığı İl	Lisans	Sınıf Mevcudu
Ali	E	36	Devlet	Düzce	Sınıf Öğretmenliği	17
Yavuz	E	19	Devlet	Yozgat	Sınıf Öğretmenliği	20
Sema	K	6	Devlet	Düzce	Sınıf Öğretmenliği	26
Murat	E	6	Devlet	Şanlıurfa	Sınıf Öğretmenliği	7
Ömer	E	6	Özel	Ankara	Sınıf Öğretmenliği	10

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerine kod isimler tanımlanmıştır. Ömer Öğretmen özel okulda öğretmenlik yaparken diğer öğretmenler devlet okulunda öğretmenlik yapmaktadır. Katılımcılardan Sema Öğretmen daha önce yüz yüze eğitim sürecinde 1. sınıf okutmadığını, ilk defa uzaktan eğitim sürecinde 1. sınıf okuttuğunu belirtmiştir. Özel okulda öğretmenlik yapan Ömer Öğretmen ise 6 yıllık öğretmen olduğunu ve bu süreçte 3 defa birinci sınıf okuttuğunu belirtmiştir. Murat Öğretmen ise Şanlıurfa’da bir köy okulunda birleştirilmiş sınıf okutmakta ve aynı zamanda müdür yetkili öğretmen olarak görev yapmaktadır. Araştırmaya katılan Ömer Öğretmen yüksek lisans mezunu, diğer öğretmenler

ise lisans mezunudur. Katılımcıların kıdemlerine bakıldığında, Ali Öğretmen 36 yıl ile en yüksek kıdeme sahiptir. Ali Öğretmen'i Yavuz öğretmen 20 yıllık kıdemi ile takip etmektedir. Diğer öğretmenler ise 6 yıllık kıdeme sahiptir. Araştırmaya katılan 4 öğretmen uzaktan eğitim sürecinde teknoloji kullanımına yönelik çevrimiçi eğitimlere katıldığını belirtmiştir.

Verilerin Toplanması

İlk okuma ve yazma sürecine ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesine yönelik yapılan araştırmada veriler odak grup görüşmesi tekniği ile toplanmıştır. Yapılan görüşme süresince, verilerin çeşitliliğini arttırmak amacıyla sınıf öğretmenlerine yarı yapılandırılmış açık uçlu sorular sorulmuştur. Karasar (1998) ve Türnüklü (2000), yarı yapılandırılmış açık uçlu sorular ile araştırmacının, önceden belirlenen sorular ile veri toplarken görüşmenin akışına bağlı olarak katılımcılara alt sorular ya da yan sorular yöneltebileceğini böylelikle katılımcıların yanıtlarını açmasının sağlanabileceğini belirtmişlerdir. Yapılan odak grup görüşmesinde katılımcılara yöneltilen sorular Ek.1'de yer almaktadır. Bunun yanı sıra araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin demografik bilgilerini edinmeye yönelik Google Formlar aracılığıyla 13 sorudan oluşan anket formu kullanılmıştır. Kullanılan anket Ek. 2'de verilmiştir.

Verilerin Analizi

2020-2021 eğitim öğretim yılında 1. sınıf okutmuş 5 sınıf öğretmenin ilk okuma ve yazma sürecine ilişkin görüşlerinin belirlenmesine yönelik toplanan veriler nitel veri analiz tekniklerinden betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler, betimsel analiz tekniği ile daha önceden belirlenen başlıklar altında (örneğin temalar) özetlenir ve yorumlanır. Veriler araştırma sorularına göre sınıflandırılacağı gibi, veri toplama aşamalarında (gözlem ya da mülakat) elde edilen ön bilgiler ışığında da düzenlenebilir (Altunışık, Çoşkun, Bayraktaroğlu & Yıldırım, 2005, s. 258). Veriler; uzaktan eğitim sürecine geçiş sürecinde öğretmenlerin ilk deneyimleri, kullanılan yöntemler ve süreç, kullanılan materyaller, ölçme ve değerlendirme, karşılaşılan sorunlar, öğretmenlerin öz değerlendirmeleri ve sürece yönelik görüşleri başlıkları altında toplanmıştır.

Geçerlilik ve Güvenirlik

2022 yılı Nisan ayında 5 öğretmenin gönüllü olarak katılımıyla belirlenen tarih ve saatte Zoom uygulaması üzerinden yaklaşık 70 dakika süren odak grup görüşmesi yapılmış ve katılımcıların da izni alınarak kaydedilmiştir. Görüşmeye dayalı nitel araştırma verilerinin analizinde kayıt altına alınan ses kayıtlarının dikte edilmesi, araştırma dökümlerinin doğruluğunun kontrol edilmesi, görüşme indekslerinin oluşturulması ve güvenilirlik çalışmasının yapılması önemli aşamalar olarak bilinmektedir (Kvale, 1996; Akt; Çetinkaya, Durmaz, & Öksüz, 2020). Buna bağlı olarak katılımcıların izni doğrultusunda ses kaydına alınan görüşme araştırmacılar tarafından dikte edilmiş ve ses kayıtlarının doğruluğu bu dökümler üzerinde kontrol edilmiştir. Görüşmenin kaydedilmesi ile verilerin eksik veya hatalı olma ihtimali ortadan kaldırılmıştır. Ayrıca ses kayıt cihazında oluşacak herhangi bir aksaklık olasılığını ortadan kaldırmak adına yazılı not alabilmek için gerekli hazırlıklar araştırmacılar tarafından yapılmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenler, görüşme öncesinde görüşme hakkında bilgilendirilmiş ve sözlü olarak rızaları alınmıştır. Yapılacak olan görüşme esnasında belirttikleri görüşlerin sadece bilimsel amaçlar dâhilinde kullanılacağı ve isimlerinin aynen kullanılmayıp değiştirileceği bildirilmiştir. Böylelikle araştırmacılar ve katılımcılar arasında karşılıklı güvene dayalı bir iletişim ortamı oluşturulmaya sağlanmıştır. Veri toplama sürecinde toplanan verilerin gizliliğinin sağlanacağı ve herhangi bir kişi veya kurum ile paylaşılmayacağı katılımcılara beyan edilmiştir. Böylece katılımcıların samimi görüşlerine ulaşmak ve güvenilir veriler toplamak amaçlanmıştır.

Görüşmenin sonunda sınıf öğretmenlerine teşekkür edilerek çalışmanın sonucunun kendileri ile de paylaşılacağı söylenmiştir. Bu işlemlerin ardından uzaktan eğitim süresince sınıf öğretmenlerinin okuma yazma öğretimine yönelik görüşlerini belirlemek adına verilerin analizine geçilmiştir.

Görüşmeden elde edilen veriler düzenlenmiş, katılımcıların verdiği cevapların eğilimlerine göre sınıflandırılmış ve bulgular kısmında, arasında neden-sonuç ilişkisi kurularak yorumlanmıştır.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni

Kurul adı = Düzce Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu

Etik Kurulu Karar tarihi= 31.03.2022

Belge sayı numarası= 155613

Bulgular

2020-2021 eğitim öğretim yılında 1. sınıf öğretmenliği yapmış 5 sınıf öğretmeni ile gerçekleştirilen odak grup görüşmesinden elde edilen veriler araştırmacılar tarafından belirlenen tema ve konulara göre gruplanarak kendi içerisinde bir neden-sonuç ilişkisinde, araştırma sorularına cevap verecek şekilde ayrı başlıklar halinde aşağıda sunulmuştur.

Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Geçiş Sürecinde İlk Deneyimlerine İlişkin Bulgular

Pandemi nedeniyle ani bir kararla uzaktan eğitime geçilmesi ve öğretmenlerin daha önce uzaktan eğitim yoluyla ilk okuma öğretimi yapmamış olmaları bu duruma hazırlıksız yakalanmalarına neden olmuştur. Araştırmaya katılan Ali Öğretmen sürece yönelik materyallerini hazırladığını ifade ederken Yavuz Öğretmen ise uzaktan eğitime geçiş ile Zoom programını hemen öğrenmeye çalıştığını belirtmiştir:

...Yani ilk bu pandemi patladığında hemen gittim Zoom programını nasıl çözebilirim, İngilizceydi, nasıl bağlanabilirim, velime nasıl anlatabilirim.... İlk haftadan hemen onu araştırdım ve Yozgat'ta da birkaç öğretmenden biriyim ilk canlı dersi yapan (Yavuz Öğretmen).

...Materyallerim burada. Daha önce kendim böyle takvim arkalarını falan kalemleri, boya kalemlerini kullanarak şema yani yazı tahtası haline getirdim ama daha sonra sipariş verdim normal ayaklı bir tahta aldım (Ali Öğretmen).

2020-2021 eğitim-öğretim yılında ilk defa uzaktan eğitim yoluyla okuma yazma süreci ile karşı karşıya kalan öğretmenlerden Sema Öğretmen Van'dan Düzce'ye yeni geldiğini, ilk defa birinci sınıf okutacağını ve kimseyi tanımadığını belirtirken Düzce'de devlet okulunda öğretmenlik yapan Ali Öğretmen ise yazı tahtası, renkli kalemler gibi materyallerini yenileyerek sürece hazırlandığını belirtmiştir. Yavuz öğretmen ise 2020-2021 eğitim-öğretim yılında da eğitim-öğretime uzaktan devam edileceğini tahmin ettiğini ve önceden hazırlık yaptığını belirtmiştir:

...Ben az buçuk kapanacağını bir önceki yıldan dolayı tahmin ediyordum. Bunun için seminer döneminden önce listem oluşmuştu, veli listem. Okul açılmadan velilerimi çağırdım konferans salonuna, okulumuzun konferans salonuna. Çünkü ben hiç açılmayabilir diye de tahmin ediyordum seminer döneminden sonra. (Yavuz Öğretmen).

Yüksel'in (2021) yaptığı araştırmanın bulguları ile benzerlik gösterecek şekilde bu çalışmada da çalışmaya katılan her öğretmen bireysel olarak hazırbulunuşluk düzeyini yükseltmeye çalışmıştır. Yavuz Öğretmenin Zoom programını öğrenme çabası, Ali Öğretmenin renkli kalem ve tahta temin etmesi bu duruma örnek verilebilir.

Uzaktan Eğitim Sürecinde Okuma Yazma Öğretiminde Kullanılan Yöntemler ve Sürecin Yürütülme Şekline Yönelik Bulgular

Ters-Yüz Sınıf Modeli

Uzaktan eğitim ile ilk defa okuma yazma öğretimi süreci ile karşı karşıya kalan öğretmenler, bu süreçte farklı yöntemler ve teknikler kullanmışlardır. Bu süreçte kullanılan yöntemlerden biri de ters-yüz sınıf modelidir. Geleneksel eğitimin tersine çevrildiği bir yaklaşım olan ters-yüz sınıf modelinde öğrenci genellikle dijital araçlar yardımı ile bilgi edinir. Bunun için öğretmen, video ve sunu gibi formatlarda ders içeriğini hazırlayıp öğrencinin dersten önce bu içeriklere erişmelerini sağlar. Araştırmaya katılan ve 20 öğrencisi ile devlet okulunda öğretmenlik yapan Yavuz Öğretmen bu süreçte ters-yüz sınıf modelini kullandığını belirtmiştir.

... Ne yapabilirim diye araştırırken “ters-yüz tekniği” denilen bir teknik okudum. Tamamen eğitim öğretimi veliye bırakıyoruz evde. Canlı ders esnasında ise ödev yaptırır gibi. Yani okulun görevini eve, evin görevini, ev ödevini okula atıyoruz şeklinde bir uygulama yaptım. ...İlk 4 sesi zaten yüz yüze verdik. ...Çocuklar işin nasıl yapılacağını biraz olsun kavradılar. İlk 4 sesi çocuklar kavrayınca aileler de kavradı. Ben genellikle videoları bir gün öncesinde sesi vereceğim günün akşamından ailelere Whatsapp üzerinden yolluyordum. Harfin öğretimi hissettirmesi ve yazım yönünü tamamen veliye bıraktım ben. Yani bütün seslerin hissedilmesi, verilmesi, yazım yönlerini ben tamamen veliye bıraktım. Aileler sesi hissettiriyordu. ...Yazım yönünü doğru bir şekilde yazdırıyordu. 1 gün sonra hazır halde geliyordu çocuklar. ...Çok da başarılı oldum hocam. Aralık başı okumayan kalmadı sınıfta ama velilerim çok çalıştı. Yorucuydu (Yavuz Öğretmen).

Yavuz Öğretmen gibi ters-yüz sınıf modelinin farklı branşlarda da olumlu sonuçlar verdiğini gösteren birçok çalışma bulunmaktadır. (Aydın, 2016; Boyraz, 2014; Bösner, Pickert & Stibane, 2015; Gencer, 2015; Turan, 2015). Bunun yanı sıra uzaktan eğitime geçilmeden önce 1. Sınıfların eğitim öğretime yaklaşık iki ay süre ile yüz yüze başlamış olmalarının büyük avantaj olduğu öğretmenler tarafından çok kez ifade edilmiş (Uğur Göçmez, & Ünal, 2021) ve bu araştırmada da Yavuz Öğretmen tarafından ifade edilmiştir.

Yüz-Yüze Eğitim Süreci

Özel bir okulda 10 öğrencisi ile haftanın 4 günü yüz yüze eğitim 1 gün uzaktan eğitim olmak üzere ders yapan Ömer Öğretmen okuma yazma öğretimine ilişkin harf öğretimi yüz yüze yaptığını belirtmiştir:

...Şöyle söyleyebilirim biz ilk dönemi sadece 5-6 haftası çocuklarla görüşemedik. Onun harici o 5-6 haftalık süreçte yine uzaktan eğitim yaptık ama çocukları okula çağırmaya tercih ettik. Yarım gün olsun tam gün olsun okulda tutmaya çalıştık. ...Çocuklarla yüz yüze yaşadık sesi ayırt etmesidir tanımasıdır. Bu süreçlerin hepsini okulda yaşadık sadece kalan Cuma günleri velilere dikte çalışması varsa bunun devamı niteliğinde ödev veriyorduk. ...Yani dediğim gibi bu süreçlerin hepsini yüz yüze yaşadık. Ses öğretimi okulda yapıp işte onun devamını pekiştirme çalışmalarında işte ses, yazı olsun pekiştirme çalışmalarını uzaktan eğitimle halletmeye çalıştık (Ömer Öğretmen).

Uzaktan Eğitim Süreci

Araştırmaya katılan 4 sınıf öğretmeni dersleri uzaktan eğitim yoluyla yürütmüşlerdir. Araştırmaya katılan 2 öğretmen okulda kısa bir süre de olsa velilere verilen randevuya göre yüz yüze bir araya geldiklerini belirtmişlerdir:

...milli eğitim haftada bir gün bizim okula gitmemizi istiyordu zaten. Ama sadece bunu okulda bulunup sınıf defteri yazmak, okulun farklı işlemlerini halletmek için bulunmamızı istiyorlardı. Ben de risk alarak o haftada bir gün gittiğim anda öğrencilere maske taktırıp birinci sınıfları alıyordum harf öğretimi yapıyordum. Kısa bir süre yani 30-40 dakikayı geçmeyecek şekilde, daha sonra bırakıyorduk. Bir süre böyle devam ettik (Murat Öğretmen).

Yavuz Öğretmen okul idaresinin 1. sınıftan 4. sınıfa kadar haftada 1 gün öğrenci-veli-öğretmen görüşmesine destek olduğunu, bunun için görüşme odası ayarladığını ifade etmiştir.

Bakioğlu ve Çevik'in (2020) yaptığı araştırmada öğretmenlerin, öğrencilerin uzaktan eğitimle konuları yeteri kadar öğrenemeyeceklerini düşündüklerinden dolayı yüz yüze eğitim yapmamanın öğretmenlerde kaygı ve stres oluşturduğunu savunmaktadır. Yılmaz, Yılmaz, & Savaş'ın (2021) yaptığı araştırmada ise öğretmenlerin, karma (hibrit) eğitimi genel olarak dil problemleri, kaygı, stres, karmaşa, süre ve devamsızlık olarak ifade ettikleri görülmektedir.

Uzaktan Eğitim Sürecinde Okuma Yazma Öğretiminde Öğretmenlerin Kullandığı Materyallere İlişkin Bulgular

Uzaktan eğitim sürecinde okuma yazma öğretimin verimini arttırmak adına sınıf öğretmenleri birçok materyal kullanmıştır.

Kullanılan Dijital Materyaller

Ses-Hece-Kelime Öğretiminde Kullanılan Dijital Materyaller

Sema Öğretmen şarkılarla harf öğretimine ve kelimelerin görseller aracılığıyla somutlaştırılmasına imkân sunan Nurhan Uz, farklı sınıf düzeylerine ve derslere yönelik hazırlanmış içerikleriyle Okulistik ve MorpaKampüs, oyunlar aracılığıyla çeşitli etkinlikler yapma imkanı sunan Wordwall gibi farklı dijital uygulamalarla birlikte bir de öğrencinin sese isteğinde ulaşabilmesini sağlamak amacıyla Facebook uygulaması üzerinden videolar yükleyerek uygulamayı ve şarkıları kullandığını belirtmiştir:

...merkeze aldığım uygulama Wordwall oldu. ...akıllı tahta formatında bilgisayar akıllı tahtaymış gibi kullanıp işte Fatih Kalem Uygulaması, MorpaKampus, Okulistik, bilgisayar üzerindeki uygulamalardan devam ettim. Sesi hissetme aşamasında ilk olarak sesi benden aldı zaten. Ekranda buradan görerek aldı. Çocukta bunu hissetmesini sağlamakta ve devamında bunun nasıl çıktığını ne olduğunu kalıcı olması için de video attım zaten sık sık. Bir de ben bu yapılan çalışmaların hepsini Facebook üzerinde bir sayfada, bir platformda kullandım. Bu çocuk bugün benden bir sesi öğrenip yarın benden bulamadığı gibi bir durum olmadı. Facebook sayfamızı açıp “bu neydi” gibi... Yapılan etkinliklerimiz için arşiv oluşturdum ben orada. ...Şarkılarla da bunu destekledik. “Nurhan Uz” Murat Öğretmenin söylediği gibi ben de çok sık takip ettim. İlk sesleri verirken özellikle o harflerin dans edişleri, müzikleri çok güzeldi. O benim çok işime yaradı onu kullandım sevdim (Sema Öğretmen).

20 öğrencisi ile devlet okulunda öğretmenlik yapan ve ters-yüz sınıf modelini uygulayan Yavuz Öğretmen de dijital materyaller kullanmıştır:

...Sema Öğretmen'in de dediği Okulistik, MorpaKampüs bu sene yani geçtiğimiz sene EBA'da kendini hazırlıksız ilk yakalandı ama EBA da kendini çok geliştirdi mesela 1. Sınıf harflerin oyunları bölüm atlama vs. çok geliştirdiler. Sürekli oradan etkinlik gönderiyordum ben çocuklara. Yapıyorlardı zaten tamamlayan tamamlamayan direkt portalımıza düşüyordu. MorpaKampüs'ü çok kullandım. Okulistik'i çok kullandım (Yavuz Öğretmen).

Uzaktan eğitim sürecinde bir köy okulunda, birleştirilmiş sınıfta öğretmenlik yapan Murat Öğretmen bulunduğu bölgede öğrencilerin ana dilinin kürtçe olduğunu ve Türkçeyi az bildiklerinden dolayı okuma yazma öğretiminde sıkıntılar yaşadığını ve bu süreçte web 2.0 araçlarından faydalandığını ifade etmiştir:

...ana dilleri kürtçe oldukları için kelime bilgileri oldukça zayıf. Marul dediğimizde bile marulu bilmiyor olabilirler. Nurhan Uz videosunda çok basit bir şey ama kelime ve resim oluyor. Üste resim altta kelime oluyor. Onların üzerinden gittik. Önce ne olduğunu, neye kullandığımızı anlatıp ilerledik. ...Daha çok videolar kullandım. İnternette Nurhan Uz ile harf ile ilgili şarkıların olduğu, kelimelerin olduğu videolar var. Bir de “akıl akıldan üstündür” diye bir kanal vardı. Orada da harf öğretimi yapıyordu direkt sesi hissettirme hece birleştirme onları kullandık (Murat Öğretmen).

Okumada Kullanılan Dijital Materyaller

Ali Öğretmen, dijital bir platformda düzenlenen okuma etkinliğine sınıfını katmış ve öğrencilerinin okumaya yönelik motivasyonlarında olumlu etkiler olduğunu belirtmiştir:

...diye bir sayfamız var aile okuma etkinliği vardı. Ben onu çok etkili kullandım. Her gün bir öğrencime de 1 sayfa o mini kitaplardan 1 sayfa canlı olarak okumasını videoya çekip göndermesini istedim. Ben de onu sayfaya gönderdim ve çocuklar kendilerini izlediler. Arkadaşlarını izlediler. “Ben ondan daha iyi okuyayım, ben de okuyayım” ve bunlar çocukları daha da cesaretlendirdi. Aileyi de kitap okumaya teşvik ettik. Böyle böyle okumaları hızlandı (Ali Öğretmen).

Murat Öğretmen ise okuma yaptırmak için Wordwall uygulamasını kullanmıştır.

...Sema Öğretmen söylemişti Wordwall diye bir uygulama var işte çark yapıyorsun oraya harfleri yazıyorsun döndürüyor çocuk, gelen kelimeyi okuyordu ya da kutular var kutulara tıklıyor. Kelime çıkıyor, kelimeyi okuyor (Murat Öğretmen).

Okumayı oyunlaştırarak öğrenciye eğlenceli hala getiren Okuyorum uygulamasını kullanan Sema Öğretmen, bu uygulama ile öğrencilerinin okumasını hızlandığını ifade etmiştir.

İlkokul öğrencilerinin somut işlemler döneminde olmasından dolayı çağın gereğine uygun olarak kullanılan dijital materyaller, yapılan araştırmalara göre öğrencilerin ders başarılarına, dinleme becerilerine katkı sağlamakta aynı zamanda öğrencilerin ilgisini ve dikkatini çekmektedir. Teknolojinin hızlı ilerleyişi, öğretmenlerin bu ilerleyişe ayak uydurması, teknoloji okur-yazarı olması, görev ve rollerindeki değişiklikleri kabullenmesinde yeni teknolojilere karşı nasıl bir tavır sergilediği önemli olmaktadır (Ülkü, 2018). Yapılan araştırmalarda öğrencilerin ve öğretmenlerin dijital materyallerin kullanımı hakkındaki görüşlerinin genel olarak olumlu yönde olduğu, öğrencilerin dijital materyallerin kullanımından keyif aldıkları görülmektedir (Akdemir, 2010; Gezer, 2020; İnaç, 2010).

Dijital Olmayan Materyaller

Doküman Hazırlama

Araştırmaya katılan Sema öğretmen, Ali Öğretmen ve Yavuz öğretmen öğrencileri için haftalık dokümanlar hazırladığını belirtmiştir:

...Bu süreçte bu şekilde her pazartesi mesela o haftanın dokümanını 1 hafta öncesinden hazırladım, renkli fotokopi ile çıktıyla sınıfıma bıraktım. 15er 20şer dakika arayla velilere randevu saati verdim. Veli çocuğunu alıp geldi. Orada ufak böyle birebir tekrarlar o haftalık çalışmasını da vererek hem de çocukla yüz yüze geldik (Yavuz Öğretmen).

...Çocuklar için etkinlik hazırlayıp, takip ettiğimizden farklı olarak, okula bıraktım. Hepsinin üstüne adını yazdım. Dosyaladım bütün etkinliklerimi. Herkes haftada bir okula uğrayıp o dosyayı aldı (Sema Öğretmen).

Okuma-Yazma Öğretiminde Kullanılan Dijital Olmayan Materyaller

Ali Öğretmen her bir harfi farklı renklerle yazıp heceler oluşturmuş ve ses birleştirme yöntemini bu yolla öğrencilerine verdiğini belirtmiştir.

Murat Öğretmen tombala oyununu okuma etkinliğinde kullanılabilecek şekilde yeniden tasarlamış ve kullanmıştır.

...tombala oyunu vardı. Normal bildiğimiz tombalaya sayı değil de kelime yazmışlar. Kelimeleri kesiyorsun rastgele atıyorsun içine, çocuklara bunların çıktısını alıp vermiştim işte evde abinizle ablanızla oynarsınız falan diye. Birkaç sefer de bunu kullanmıştık. Kelimeleri çekip içinden kim önce tamamlarsa o kazanmıştı (Murat Öğretmen).

Yavuz Öğretmen ise öğrencileri ile birlikte kanguru yapmış ve okuma yaptırmak için etkin bir şekilde kullanmıştır:

...Bir kanguru yaptım. Bütün öğrencilere de küçük maketini yaptırдыm. Evde aileleri yardımcı oldu. “Ali Öğretmen” diye bir site var. Orada “çek oku çok oku çubukları” var bizim eski dönemlerdeki fiş

kartları gibi. Ali Öğretmen diye bir afiş pano yapan öğretmen sitemiz var. Çek oku çok oku. Ben iri bir kanguru yaptım. Arka cebine o iri kartları koydum. Çocuklara da ellerinde aynı kartların dokümanın çıktısını alıp bıraktım. Grup bittikçe kesip abeslanlaglara, çubuklara, yapıştırıp kangurunun cebine dolduruyorlardı işte ben kangurudan çekip “Ali sen söyle” dediğimde gösterdiğimde çubuğu çocuk okuyordu (Yavuz Öğretmen).

Yavuz Öğretmen aynı zamanda öğrencilerinin kendi okuma küplerini yapmalarını sağlamış ayrıca bulmaca etkinliğini kullanmıştır:

... Okuma küplerimiz vardı. Haftalık yine okullara bırakıyordum çocuklar evde kartonları keserek küpleri oluştuyordu. Küpün gelen yüzündeki sözcüğü, heceyi okuyordu. Ekranda da oynuyordu akşamları da oynadığı zamanlar oluyordu tabi. Videolarını günlük her öğrenciden yaklaşık 5 10 dakikalık videolar istedim ben sürekli. 20 öğrenci için 2 saatimi falan rahatlıkla alıyordu yani. Veliler çok yardımcı oldu. Bulmaca oyunlarımız vardı. Yukarıda görselini verdiğim elek mesela. Bulmacadan o sözcüğü bularak boyayarak kaplumbağayı yuvasına, tavşanı havuca ulaştırma gibi etkinliklerimiz çoktu (Yavuz Öğretmen).

Öğrencilerin okuma yazmaya geçmesiyle birlikte Sema Öğretmen ve Yavuz Öğretmen öğrencilerinin kendi kitaplarını yapmalarına imkan tanımış ve öğrencileri kendi kitaplarını oluşturmuşlardır:

...Metne geçtiğimiz zaman okuma başladığı için biz a4’lerden oluşan bir kitap oluşturduk. Yani sayfaları a4 den oluşuyor. Resimleri de var ama biz kendimiz boyadık, kendimiz birleştirdik, kapağını da kendimiz üzerine yapıştırdık. Bir kitap meydana getirdik daha sonra o bizim ilk kitabımız oldu (Sema Öğretmen).

... Biz de kendi kitaplarını yaptık. Çocukların fotoğraflarını çektik, tabi okullar yüz yüze tekrar açılınca. Örneğin “Melis’in okuma kitabı”, “Eslem’in okuma kitabı”, “Yusuf’un okuma kitabı” diye... Fotoğraflarını koyduğu, içeriğinde Cin Ali tarzı resimlerin fakat üst kafa kısmı kendi ve yakın arkadaşının fotoğrafının olduğu, renklendirilmiş heceler ve içerik de çocuğun kendi ismiyle, yakın arkadaşıyla... Yani biraz zor oldu değiştirmek isimleri falan sürekli yeni metinler elde ettik. Metinleri de kendimiz yazıyorduk. Yazdığımız metin kitapları çok hoşlarına gitti çocukların (Yavuz Öğretmen).

Murat Öğretmen okuma yazma sürecinde öğrencilerine resimli çocuk kitapları okuduğunu ve bu sayede öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarında olumlu etkiler olduğunu öğrencilerinin okumayı sevdiklerini ifade etmiştir. Ömer Öğretmen de resimli çocuk kitaplarını okuma sürecinde kullandığını ve öğrencileriyle keyif alarak okuduğunu belirtmiştir.

Basılı Yayınlar

3 katılımcı aynı zamanda farklı basılı yayınlar kullanmışlardır. Sema Öğretmen ve Murat Öğretmen Mavi Deniz yayınlarını kullanırken Ömer Öğretmen Koza yayınlarını okul idaresinin inisiyatifinde kullanmıştır. Murat Öğretmen bulunduğu okulda aynı zamanda müdür olarak görev yaptığını ve kendi inisiyatifi ile bu yayını kullandığını ifade etmiştir. Murat Öğretmen harf öğretiminde Mavi Deniz yayınlarına ait harf öğretimine yönelik fasikülleri kullanmıştır.

Bunların yanı sıra öğretmenlerin şarkı, tekerleme gibi yöntemlerle de okuma yazma öğretimi yaptığı belirlenmiştir.

Erbaş’ın (2021) yaptığı araştırmaya göre sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretiminde; görsel yardım (video), veli işbirliği, ders dışı destekleme, web 2.0 araçları, ders dışı ödevlendirme, sık tekrar yapma, görsel yardım (resim), hece kartları, çevrimiçi dikte çalışmaları, oyunlaştırma, EBA, sık okuma alıştırmaları, yardımcı kaynak, akran desteği, sosyal medya desteği, ders kitabı, sözcük birleştirme, sözcük eşleştirme, dinleme etkinlikleri ve şarkı söyleme yöntemlerini kullandıkları görülmekte ve yapılan araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Uzaktan Eğitim Sürecinde Ölçme Değerlendirme

Araştırmaya katılan öğretmenler okuma yazma sürecinde farklı yöntemler kullanarak ölçme değerlendirme yapmışlardır. Yavuz Öğretmen öğrencilerine 10 cümleden oluşan dikte sınavları yaptığını, öğrencilerin yanlış yaptığı yerleri veliler ile paylaştığını ve ne yapmaları gerektiğine dair iletişim içinde olduğunu belirtmiştir. Aynı zamanda öğrencilerini okuma yazma videoları aracılığıyla değerlendirmiş ve dönütlerde bulunmuştur. Sema Öğretmen ise öğrencilerine günlük tutturmuştur:

... Sürecin devamında ölçme değerlendirme anlamında diktede ne kadar ilerlediğimizi görmek için günlük yazdırmaya başladım. ...“bugün ne yaptın bana günlüğünden atar mısın okur musun” ya da “bana günlüğünü gösterir misin” diye ekran karşısında günlüklerin sayfalarını, diktelerini, fotoğraflarını bana gösterdiler. Ben onları bu sürece soktum. Onlara farkında olmadan yazdırdım, ölçtüm, değerlendirdim, kenara koydum. Sonunu böyle bağladık. İyi oldu bence (Sema Öğretmen).

Ömer Öğretmen ölçme değerlendirme olarak öğrencilerine mektuplar yazdırmış ve yazdırdığı mektuplar aracılığıyla öğrencilerin yazdığı kelimelerin yazımını, büyük harf/küçük harf doğruluğunu kontrol ettiğini belirtmiştir.

Yavuz Öğretmen kendi yazdığı metinler üzerinden öğrencileri ile 5N1K sorularını işlemiş ve öğrencilerin daha çok ilgisini çektiğini belirtmiştir.

Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğretmenlerin Karşılaştığı Sorunlara İlişkin Bulgular Velilerin Kaygıları

Araştırmaya katılan öğretmenler belirli aralıklarla toplantılar yaparak bu süreçte ilk okuma ve yazma öğretiminin nasıl yürütüleceğine, veli desteğinin nasıl sağlanacağına dair veliler ile sürekli iletişim halinde bulunduklarını ve veliler ile kurulan iletişimin olumlu etkilerini Yavuz Öğretmen ile ilk defa birinci sınıf okutan Sema Öğretmen şöyle belirtmektedir:

...velilerimin korkuları süreç içinde bilgilendikçe tedirginlikleri azaldı. Bu da sürece olumlu katkı sağladı. Onların da benim de tedirginliklerim süreç içerisinde sürekli iletişim halinde bulunarak saç ayağını sağlam bir şekilde koruyarak ilerledik (Sema Öğretmen).

...Tabii önceden tecrübesi olan velilerimiz az çok biliyordu ama ilk çocukları olanlar bayağı tereddüt içindeydi. “Hocam acaba okula göndermesek mi, bir sene ötelesek mi?” ...sesin nasıl verileceği, nelere dikkat edileceği, ara ara toplantıların nasıl yapılacağı, bu uzaktan eğitim programının nasıl kullanılacağına dair 2 saate yakın konferans şeklinde geçti (Yavuz Öğretmen).

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri, okuma yazma öğretiminin ilk defa uzaktan gerçekleşmesi sebebiyle velilerin, sürecin nasıl yürütüleceğine yönelik kaygıları olduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde Uğur ve Ünal'ın (2021) yaptığı araştırmada süreç içinde velilerin tedirginliklerine yönelik sonuçlar bulunmaktadır.

Eğitim sürecinde velilerin eğitime katılması ile öğrencinin okuma yazma becerisi ve dil gelişimi desteklenir. Dolayısıyla hem öğrencinin akademik başarısı artar hem de öğretmenin işi kolaylaşır (Hatipoğlu ve Kavas, 2016; İnci Kuzu, 2020). Ancak araştırmaya katılan öğretmenlerden Murat Öğretmen 7 öğrencinin bulunduğu birleştirilmiş sınıfta öğretmenlik yapmaktadır. Geçmişten günümüze birleştirilmiş sınıfların avantajları kadar dezavantajlarının da olduğu bilinmektedir. Araç gereçlerin ve fiziki koşulların yetersizliği, gelişim özellikleri farklı öğrencilerin bir arada olması gibi pek çok sorun dezavantaj olarak devam etmektedir (Dursun, 2006; Taşdemirci, 2005). Birleştirilmiş sınıf okutan Murat Öğretmen uzaktan eğitim sürecinde araştırmaya katılan diğer sınıf öğretmenleri gibi veliler ile iletişim kurmuş ve bu süreçte velilerin ilgisiz olduğunu sosyo-ekonomik durumlarının elverişsizliğinden dolayı destek alamamakla birlikte velilerin okuma yazma sürecine karşı olumsuz tutumlarının devam ettiğini görmüştür.

...Benim bulunduğum bölgede biraz veliler ilgili değil maalesef. Pandemiden önce ki sene 1. sınıf okuturken okuma yazmada sıkıntı yaşayan öğrencilerin velisiyle konuştuğumda “hocam dert etme ya, bu sene öğrenemezse seneye öğrenir” tarzında yaklaşıyorlardı. Bu süreç, pandemi sürecine girdiğimizde ben de hocalarımız gibi kısa bir toplantı yaptım ama bu toplantı velilerden destek istemek amaçlı değildi.

Zaten destek olmayacaklarını biliyordum. Çünkü hem anne hem baba hayvancılık ve tarımla yoğun bir şekilde uğraşıyorlar zaten. Sadece toplantı yapmamızın amacı teknolojik açıdan yani Zoom ya da Whatsapp, herhangi bir teknolojik alet kullanarak ders yapabilir miyiz, bunu öğrenmekti (Murat Öğretmen).

Sadece Murat Öğretmen değil alanyazındaki diğer araştırmalarda da uzaktan eğitim sürecinde velilerden beklediği yönde destek alamadığını belirten öğretmen görüşleri de söz konusudur (Bayburtlu, 2020; Ertan Kantos, 2020).

Okuma-Yazma Öğretimi

Murat Öğretmen hızlı okuma metinleri üzerinden okuma ve dikte çalışmaları yaptırmış ancak bazı sıkıntılarla karşılaştığını belirtmiştir:

...bizim en büyük sıkıntımız dikte konusunda oldu. Yani çok fazla çocukla vakit geçiremediğimiz için, çok fazla ekrana da bağlayamadığımız için üzüm yazdığımızda üzüm okuyabiliyorlar ama kendileri üzüm yazamıyorlardı. Tam böyle yani temmuz ayına kadar bizde okullar devam etti temmuz ayı geldiğinde böyle yavaş yavaş hatasız yakın yazmaya başlamışlardı. Önce çok kötüydü yani. En çok sıkıntıyı orada yaşadık. ... Bir de en büyük problemlerden birisi hala 2.sınıflara gittiğimde büyük harf küçük harf kavramı tam oturmuş değil. Yani mesela “ela” yazacakken -e büyük -l küçük a büyük yazabiliyorlar ya da hayret yazarken -r harfini kelimenin ortasında büyük harfle yapabiliyorlar maalesef (Murat Öğretmen).

İlk okuma ve yazma sürecinde oluşan bazı yanlış öğrenmeler yıllar boyunca etkisini göstermekle birlikte ilerleyen zamanlarda düzeltilmesi zorlaşmaktadır. Bu da öğrencinin akademik hayatını dolayısıyla da ilerleyen yaşamını etkileyebilmektedir. Murat Öğretmen de uzaktan eğitim sürecinde okuma yazma sürecinde oluşan yanlış öğrenmenin hâlâ devam ettiğini belirtmiştir:

...En büyük problemlerden birisi hala 2.sınıflara gittiğimde büyük harf küçük harf kavramı tam oturmuş değil. Yani mesela “ela” yazacakken -e büyük -l küçük a büyük yazabiliyorlar ya da hayret yazarken -r harfini kelimenin ortasında büyük harfle yapabiliyorlar maalesef (Murat Öğretmen).

Ayten & Ekmekci'nin (2021) yaptığı araştırmada 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin en çok harfin boyutunu büyük-küçük yazma konusunda hata yaptıkları; 1. sınıf öğrencilerinin en çok harfleri karıştırdıkları, 2. sınıf öğrencilerinin ise özel isimde büyük harf hatası yaptıkları dolayısıyla da imla ve noktalama hatalarının bulunduğu ifade edilmiştir. Yapılan araştırmada da birleştirilmiş sınıf öğretmeni olan Murat Öğretmen bulunduğu bölgedeki öğrencilerinin okuma yazma öğretimi sürecinde benzer sıkıntılar yaşadığı görülmüştür. Yaşanılan sıkıntılara yönelik uzaktan eğitim sürecinde harfin yazımından kaynaklı sorunlara öğretmenler tarafından anında dönüt verilemediği için öğrencide yazım yanlışları olmuştur (Kargın ve Karataş, 2021; Uğur ve Ünal, 2021).

Uzaktan eğitim sürecinde okuma yazma öğretiminde karşılaşılan diğer bir zorluk velilerin öğrencide yanlış öğrenmelerine sebep olmasıdır. Ali Öğretmen bu süreçte velilerin yanlış öğretimleri ile karşılaşmış ve velileri bu konuda uyarmış, velilerin sadece öğrencileri derse katmalarını istemiştir.

...Tabii bu arada sıkıntılarımız da şu oldu aileler kendi öğrenmiş oldukları yöntemlerle gitmeye çalışıyorlar. Ben arada uyardım onları. Sadece siz çocuğu burada katılmasını sağlayın gerisini ekranda burada yüz yüze eğitim yapar gibi yaptık ve başardık (Ali Öğretmen).

Yapılan araştırmalarda velilerin ses esaslı cümle yöntemine ilişkin bilgilerinin istenilen düzeyde olmadığı ve yeterli derecede yazma öğretimi sağlayamadığı görüldükçe uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmenlerinin yazma sorununa ilişkin öğrencilere o anda müdahalede bulunamadığı görülmektedir (Ekici Calın, 2019; Ercan 2021).

Uzaktan eğitim sürecinde bir köy okulunda birleştirilmiş sınıfta öğretmenlik yapan Murat Öğretmen bulunduğu bölgede öğrencilerinin kelime hazinelerinin zayıf olduğunu ve okuma yazma öğretiminde sıkıntılar yaşadığını ifade etmiştir:

...Bazı harfler var ü ve ı. Sanırım kürtçede ü harfi yok bildiğim kadarıyla ondan kaynaklı olması lazım. Çocuklar çıkartamıyorlar. Hala çıkartamıyorlar. Mesela geçen seneki birinci sınıflarım yüz yüze

olmadığı için bazı harfleri hala çıkartamıyorlar. Normalde çok zorlanıyorlardı. Yüz yüze işlediğimizde de zorlanıyorlardı. Uzaktan olduğunda o harfler yok şu anda. Çocuğa sürekli tekrar ettirmek gerekiyor. ...ana dilleri de kürtçe oldukları için kelime bilgileri oldukça zayıf (Murat Öğretmen).

Çetinkaya'ya (2011) göre kelime hazinesi okuduğunu anlama için önemli bir anahtardır. Kelime hazinesi okuduğunu anlamamanın, akıcı okumanın ve okul başarısının temel destekleyicisidir. Okuyucu metindeki kelimelerin birçoğunun anlamını bilmeden metni anlamayabilir. Araştırmalara göre de kelime öğretimi her çocuğun okuma öğretimi sürecinde önemli bir faktördür ve kelime hazinesi yetersizliği okul başarısızlığına neden olan değişkenler arasında gösterilmektedir (Ryder & Graves, 1994).

Teknolojik Yetersizlikler

Yapılan araştırmada, uzaktan eğitim süresince, velilerin kendi aralarında birbirlerine destek oldukları görülmüştür. Teknolojik açıdan yeterli imkâna sahip olmayan Ali Öğretmenin iki öğrencisine veliler kendi aralarında birlik olup destekte bulunmuşlardır. Sema Öğretmen ise telefon üzerinden sesli arama yolu ile 3 öğrencisine okuma yazma öğrettiğini belirtmiştir.

...Bağlanmayan çocuklarımın hiçbir teknolojik aletleri olmayanlara da sadece hoparlör üzerinden konuşarak biz devam ettik. 3 öğrencim vardı bu şekilde. Aynı kitap önümüzde var. Sadece hoparlörden duyuyoruz birbirimizi. Bunun sesini ben söylüyorum “bunun adı a” “tamam” “-a yaz”. Görüntü yok. Ben videosunu atıyorum. 3 öğrencim bu şekilde okudu da yazdı da (Sema Öğretmen).

Birleştirilmiş sınıf okutan Murat Öğretmen sürecin başında veliler ile teknolojik araç kullanma durumlarına yönelik toplantı yapmıştır. Ancak velilerin olumsuz yaklaştığını daha sonra ise ilçeden köye yeni gelen bir ailenin, öğrencilerin eğitimine destek olduğunu ifade etmiştir.

... Hem anne hem baba hayvancılık ve tarımla yoğun bir şekilde uğraşıyorlar zaten. Sadece toplantı yapmamızın amacı teknolojik açıdan yani Zoom ya da Whatsapp herhangi bir teknolojik alet kullanarak ders yapabilir miyiz, bunu öğrenmekti. Ona da birçoğu olumsuz yaklaştı. Yani sadece babalarının akıllı telefonları olduğunu söylediler ve babaları da genellikle dışarıda telefonu götürmek zorunda kaldığı için ve evlerinde bilgisayar gibi araçlar bulunmadığı için bağlanamayacaklarını söylediler. Daha sonra Siverek'ten köye gelen bir aile vardı. Biraz da ilgililerdi böyle. Onlardan ricada bulundum işte dedim “telefonunuzu kullansak internetinizi kısa bir süre en azından çocukların okuma yazmasını dinlemek için” falan diye. Onları ikna ettik ama tek tek bağlanamıyorlardı öğrenciler grup şeklinde bağlanıp ders yapmışlığımız oldu (Murat Öğretmen).

Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu EBA TV'yi izlettiğini ifade ederken bir öğretmen EBA TV'yi izletmediğini ifade etmiştir. Murat Öğretmen ise EBA TV'yi izlettirememiştir:

... “EBA TV'yi izleyin” dedim. Ben dedim gerekiyorsa gelip uydudan indireyim kanalları falan. “işte hocam bizim televizyon tam çalışmıyor, işte yok kanal eklenmiyor” falan şeklinde dönüş oldu (Murat Öğretmen).

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin belirttikleri ifadelerin yanı sıra yapılan araştırmalarda birçok öğrencinin uzaktan eğitime düzenli olarak katıldığı görülürken bir kısım öğrencinin ise MEB tarafından yapılan tüm olumlu çalışmalara rağmen; altyapı problemlerinin var olması, EBA TV'de derslerin erken saatte olması, öğrenim gören kardeş sayısının fazla olması ve evde yalnızca bir tane televizyon olması vb. sebeplerden ötürü katılamadığı ya da bazen katıldıkları görülmektedir (Başaran, Doğan, Karaoğlu, & Şahin, 2020; Kavuk & Demirtaş, 2021; Pişken, 2021; Sügümlü, 2021; Uğur & Ünal, 2021; Yüksel, 2021).

Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğretmenlerin Sürece Yönelik Öz Değerlendirmeleri

Araştırmaya katılan beş öğretmenin uzaktan eğitim sürecinde okuma yazma öğretimine yönelik kendilerini değerlendirmeleri istenmiştir. Ali Öğretmen bu süre içinde kendini beğendiğini, Ömer Öğretmen daha fazla etkinlik yapabileceğini fark ettiğini, Yavuz Öğretmen fazla yüksek sesle ders anlattığını dile getirmiştir. Sema Öğretmen ise kendini birçok açıdan değerlendirmiştir:

...hızlı konuşmuş olabilirim, konuları hızlı geçmiş olabilirim, harfleri bitirmiş olduklarını düşünüp hadi artık 2. Sayfaya geçiyoruz demiş olabilirim. Ama çok eğlendirmişimdir. Ben de eğlenmişimdir. Bütün aileyi etkinliğe katmışımdır. O dersin sonunda “Sema Öğretmen bu dersi de iyi işledi ya iyi ki var” demişlerdir belki ama “hocam çok ödev verdin ya ama çok sıkıldık artık çocuk derse bağlanmak istemiyor, çok uzattınız” demiş de olabilirler (Sema Öğretmen).

Birleştirilmiş sınıfta öğretmenlik yapan Murat Öğretmen imkânların yetersiz olmasından dolayı kendini yetersiz olarak değerlendirmiştir:

...Yetersiz olduğumu düşünüyorum ben. Çünkü şartlar çok fazla mümkün değildi ve ilerlememiz de gerekiyordu. Daha fazla etkinlikler yapabilirdim eğlenebilecekleri. Harfin üzerinde daha fazla durabilirdik ama imkânımız yoktu. O yüzden kendimi de imkânları da yetersiz buluyorum (Murat Öğretmen).

Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Sürecine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin uzaktan ve yüz yüze eğitime yönelik görüşleri farklılaşmaktadır. Yavuz Öğretmen zorunlu olmadıkça uzaktan eğitime sıcak bakmadığını, karşılıklı etkileşimin sağlanmadığını, öğrencinin elinde teknolojinin olduğunu öğretmenin de kesinlikle teknolojiye hâkim olması gerektiği görüşündedir. Bununla birlikte öğrencinin çok fazla ekran başında durmasından yana olmadığını belirtmiştir. Bu yüzden de Yavuz Öğretmen bu durum için farklı bir yöntem denemiştir:

...20 öğrenci vardı. 20 si de derse canlı dersime katılabiliyordu ama ben şöyle uyguluyordum. 6 saat ekranda tutmuyordum. İki gruba ayırmıştım. Mavi grup kırmızı grup diye. 3 saat birini alıyordum 3 saat birini alıyordum. Yani 6 saat o yaştaki çocuğu ekranda tutmuyordum (Yavuz Öğretmen).

Ülkü'nün (2018) yaptığı araştırma sonucuna göre sınıf öğretmenlerinin öğrenim durumlarının, uzaktan eğitime yönelik tutumlarının farklılaştığını göstermektedir ancak araştırmaya katılan Ömer Öğretmen yüksek lisans mezunu olmakla birlikte uzaktan eğitime yönelik tutumu ile lisans mezunu olan öğretmenlerin tutumu aynı doğrultudadır. Ömer Öğretmen sınıf ortamının öğrenciye daha çok faydasını olacağına düşünmektedir. Ali Öğretmen gerektiği durumlar dışında eğitime ara verilmemesi gerektiğini ve uzaktan eğitimin gerektiği durumlarda kullanılmasını gerektiğini düşünmektedir. Murat öğretmen de gereken imkânlar sağlandığı takdirde bazı derslerin uzaktan bazılarının yüz yüze olabileceğini belirtmektedir.

...Öncelikle devletimizin biraz uzaktan eğitimi desteklemesi gerekiyor. Bazı derslerimiz mesela uzaktan olabilir yani ona yönelik olabilir biz de teknolojiyi aktif kullanmış oluruz öğrenciye de kullanılmış olur ama öğrencilere imkân sağlamamız gerekiyor, tablet telefon gibi. Bağlanabilecek şekilde imkân sunulmalı. İnternet altyapısı gibi... Ben bazı derslerin uzaktan olabileceğini düşünüyorum. Yani böyle olmasının daha faydalı olacağını düşünüyorum. Çünkü teknoloji çağındayız çocuklar seviyor aslında imkânlar olsa bilgisayar telefon hiç bırakamayacaklar yani (Murat Öğretmen).

Araştırmaya katılan Sema Öğretmen de uzaktan eğitim sürecinde edindiklerini kullanmaya devam edeceğini belirtmiştir:

... Bu geçirdiğimiz sürecin eğitim öğretim açısından Zoom gibi uzaktan eğitim yapabilmek gibi bence çok güzel bir şey kattı bize. Sadece 1. sınıf değil diğer bütün sınıfların da bunu düzenli kullanması gerektiğini düşünüyorum. Yani yüz yüze öğretimin süslemesi oldu uzaktan eğitim. Ben şu anda da hala kullanıyorum arada hafta sonu ya da bazı akşamlar buluşuyorum çocuklarla. Yüz yüzeden kastımız tamam ders yapmak ama ben bir de şunun da olmasını istiyorum web 2.0 araçlarının bütün öğretmenlerin hâkim olması, çok aktif kullanmayı bilmeli ve çocuklara sadece fotokopi kâğıdı değil uygulamalardan da ödevler yollanmalı ve belli bir süre verilmeli. Çocukların öğrenip öğrenmediği oradan kontrol edilip uygulamalar üzerinden bize dönütler verilmeli. Ben o konuyu ne kadar öğretmişim. Hem zaten çocuklar telefon tablet seviyor. Vereceğiz hem dersini yapmış olacak hem de ben onu eğlendirerek ölçmüş olacağım. Quizizz diye bir uygulama var onu daha aktif kullanıp bütün konularda kendim soru hazırlayıp dönüşünü almak... Öğretmenler bunu daha sıkı kullansak. Haftalık değerlendirme, günlük bile değerlendirme olur (Sema Öğretmen).

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma 2020-2021 eğitim öğretim yılında 1. sınıf öğretmenliği yapmış 5 sınıf öğretmenin uzaktan eğitim sürecinde okuma yazma öğretimi sürecine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yapılan araştırmanın bulguları sonucunda ilk kez uzaktan eğitim tecrübesi yaşayan öğretmenlerin ve velilerin sürece yönelik kaygıları, öğretmenlerin veliler ile düzenli bir şekilde iletişim kurmasına bağlı olarak giderilmiştir.

Birleştirilmiş sınıflar dışında bağımsız sınıflarda veliler sürece etkin olarak katılım sağlamış ve sürece destek olmuşlardır. Bu süreçte veliler ile iş birliği yapan öğretmenler, veliler ile iş birliği yapamayan öğretmenlere göre daha başarılı olmuşlardır.

Uzaktan eğitim sürecinde uygulanan ters-yüz öğretim modeli ile veli-öğretmen-öğrenci iş birliği ile başarılı sonuçlar elde edildiği görülmektedir.

Birleştirilmiş sınıflarda teknolojik yetersizlik ve aile desteğinin olmaması gibi nedenlerden dolayı zorluklarla karşılaşıldığı görülmüştür. Ayrıca sadece birleştirilmiş sınıflarda değil bağımsız sınıflarda da teknolojik yetersizlikler bulunmakla birlikte bu yetersizlikler velilerin de desteği ile giderilmeye çalışılmıştır.

Ölçme değerlendirmede geleneksel yöntemlerin dışında öğrencilere günlük ve arkadaşlarına mektuplar yazdırılmış ve öğretmenler tarafından öğrenciye hissettirilmeden yazı denetimi yapılmış, velilere dönütler verilerek öğrencilerin yanlışları düzeltilmeye çalışılmıştır. Ancak okuma üzerine çok fazla ölçme değerlendirme yapılmadığı daha çok okuma etkinlikleri yapıldığı görülmekle birlikte özellikle de öğrencilerin akıcı okuma, okuduğunu anlama gibi önem gerektiren durumların ölçülmediği daha çok dikte üzerinde durulduğu görülmektedir. Okuma sürecinin; sosyal medya üzerinden ya da öğretmene bireysel video gönderimleri ile sınırlı kaldığı, farklı okuma yöntemlerinin kullanılmadığı görülmüştür.

Yapılan araştırma sonucunda öğretmenlerin; okuma küpleri, kanguru gibi dijital olmayan materyallerin yanı sıra 'Nurhan Uz', 'Okuyorum', 'Okulistik', 'MorpaKampüs', 'Akıl Akıldan Üstündür' gibi çoğunlukla dijital materyalleri kullandıkları görülmüştür. Özellikle öğretmenlerin kullandığı dijital materyaller ve farklı yöntemler aracılığıyla öğrencilerin uzaktan öğretim sürecine adapte oldukları ve öğrencinin ilgisini çekebilecek etkinlikler ile de öğrenci merkezli oldukları görülmüştür.

Uzaktan eğitim sürecine yönelik öğretmenlerin tutumları; mesleki kıdemleri, öğrenim durumları, çalışılan okul türü ve cinsiyete göre farklılık göstermemektedir.

İçinde bulunduğumuz teknoloji çağı nedeniyle sadece uzaktan eğitim sürecinde değil yüz yüze eğitim sürecinde de teknolojiden faydalanılabileceği unutulmamalı ve bütün öğrencilere bu imkânın eşit şartlarla sağlanması için, teknolojik yetersizliklerin ortadan kaldırılması gerekmektedir. Sadece öğretmenlerin değil aynı zamanda velilerin ve öğrencilerin de uzaktan eğitim sürecine bağlı olmaksızın teknolojik yeterliliklerinin artırılması gerekmektedir.

Uzaktan eğitimin gerekli olduğu durumlarda yüz yüze eğitim ile birlikte kullanılabileceği göz önünde bulundurulmalı, dijital materyallerin kullanımı yaygınlaştırılmalı ve yüz yüze eğitim sürecinde de dijital materyaller hem öğretim sürecinde hem ölçme değerlendirme sürecinde kullanımı yaygınlaştırılmalıdır. Bunun için de öğrencilerin telefon, tablet ve internet gibi altyapı sorunlarının giderilmesi gerekmekte ve öğretmenin-velinin-öğrencinin bu kapsamda gerekli yeterliliğe ulaşmasının sağlanması önerilmektedir.

Okuma etkinlikleri çeşitlendirilmeli, sadece sosyal medya platformlarında ya da bireysel okuma videolarıyla sınırlı kalmamalıdır. Özellikle öğrencilerin okuma ile tanıştıkları dönemde öğrenciye okumayı sevdiren, okurken eğlendiren resimli çocuk kitapları gibi farklı formatlardaki kitaplar etkileşimli okuma gibi yöntemler ile kullanılmalı ve öğrenciler ile birlikte aileyi de okumaya dâhil edilip yaygınlaştırılmalıdır. Yine bu kitaplar; drama, resim, şarkı, tekerleme gibi etkinlikler ile oyunlaştırılarak öğrencilere sunulmalıdır.

Okuma yazma öğretiminde velilerin yanlış öğrenmeleri sebep oldukları göz önünde bulundurulmalı ve bu süreçte veliler de öğretmenler tarafından bilinçlendirilerek sürece dâhil edilmelidir. Eğitim sürecinde velilerin aktif bir şekilde öğretmen ile iletişim halinde bulunması ve süreci yakından takip etmesi gerekmektedir. Dolayısıyla da öğretmenlerin veliler ile düzenli iletişim kurabilmelerine imkân sunan, kolaylık sağlayan web 2.0 araçlarından sanal sınıflar kullanılabilir.

Öğretmenlerin kullandığı yöntemleri, dijital ya da dijital olmayan materyalleri yaygınlaştırmak ve tecrübelerini paylaşmak için ortak bir platform oluşturulabilir.

Ters-yüz sınıf modeli ile öğrencinin bazı derslere evde veliler tarafından hazırlanıp okulda öğretmen ile pekiştirilebileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni

Kurul adı = Düzce Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu

Karar tarihi= 31.03.2022

Belge sayı numarası= 155613

Yazarların Katkı Oranı

Bu makalede yazarların katkı oranı 1. yazarın %50, 2. yazarın %50 şeklindedir.

Çıkar Çatışması

Çıkar çatışması teşkil edebilecek durumlar ve ilişkiler bulunmamaktadır.

Kaynaklar

- Akdemir, A. S. (2010). *Videonun dinleme becerisine ön örgütleyici olarak uygulanması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Akyol, H., & Tuncay, A. A. (2021). *İlkokulda eğitim ve öğretim*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Altunışık, R., Çoşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2005). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Sakarya: Sakarya Kitap Evi.
- Arslan, M. (2006). Ses temelli cümle yöntemi ve uygulanması. *İlköğretim Eğitimci Dergisi*, 4, 25-31.
- Aslan, R. (2020). Tarihten Günümüze Epidemiler, Pandemiler Ve Covid-19. *Ayrıntı Dergisi*, 8(65), 35-41.
- Aydın, B. (2016). *Ters yüz sınıf modelinin akademik başarı, ödev/görev stres düzeyi ve öğrenme transferi üzerindeki etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- Ayten, B. K., & Ekmekci S. (2021). Covid-19 pandemi döneminde ilkökul 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin yazma hatalarının belirlenmesi. *Turkish Studies - Language*, 16(3), 1787-1810. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.52060>
- Babayiğit, Ö. & Erkuş, B. (2017). İlk okuma yazma öğretimi sürecinde sorunlar ve çözüm önerileri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 271-284. <https://doi.org/10.17556/erziefd.334982>
- Bakioğlu, B. ve Çevik, M. (2020). COVID-19 pandemisi sürecinde fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, 15(4), 109-129. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43502>

- Başaran, M., Doğan, E., Karaoğlu, E., ve Şahin, E. (2020). Koronavirüs (covid-19) pandemi sürecinin getirisi olan uzaktan eğitimin etkililiği üzerine bir çalışma. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 368-397.
- Baştuğ, M. (2012). *İlköğretim I. Kademe öğrencilerinin akıcı okuma becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bayburtlu, Y. S. (2020). Covid-19 pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğretmen görüşlerine göre Türkçe eğitimi. *Turkish Studies*, 15(4), 131-151. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44460>.
- Boyraz, S. (2014). *İngilizce öğretiminde tersine eğitim uygulamasının değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Bösner, S., Pickert, J., and Stibane, T. (2015). Teaching different ialdiagnosis in primary care using an inverted classroom approach: student satisfaction and gain in skill sand knowledge. *BMC medical education*, 15(1), 1.
- Chmiliar, I. (2010). Multiple-case designs. In A. J. Mills, G. Eurepas & E. Wiebe (Eds.), *Encyclopedia of case study research* (pp. 582- 583). USA: SAGE Publications.
- Çaycı, B., ve Demir, M. K. (2006). Okuma ve anlama sorunu olan öğrenciler üzerine karşılaştırmalı bir çalışma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(4), 437-456.
- Çetinkaya, Ç. (2011). *İlköğretim 4 ve 5. sınıf öğrencilerinin kelime kullanım sıklıkları üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çetinkaya, F.Ç., Öksüz, H.İ. ve Öztürk, M. (2018). Etkileşimli okuma ve kelime hazinesi. *Journal Of International Social Research*, 11(60), 705-715. DOI:10.17719/jisr.2018.2825
- Duran, E. (2009). *Bitişik eğik yazı öğretimi çalışmalarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dursun, F. (2006). Birleştirilmiş sınıflarda eğitim sorunları ve çözüm önerileri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 33-57.
- Ekici-Calın, T. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma-yazma öğretimine ilişkin görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erbaş, Y. H. (2021). Covid-19 salgını döneminde eğitim: İlkokuma yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(2), 360-380. <https://doi.org/10.16916/aded.851724>
- Ercan, M. (2021). *Covid-19 pandemi döneminde ilk okuma yazma sürecine ilişkin öğretmen ve veli görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Ertan Kantos, Z. (2020, 22-23 Ağustos 2020). *Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim ile ilgili düşünceleri*. 8. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi, Sosyal ve Eğitim Bilimleri Bildiri Tam Metin Kitabı, 67-81.
- Gençer, B. G. (2015). *Okullarda ters-yüz sınıf modelinin uygulanmasına yönelik bir vaka çalışması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gezer, B. (2020). *Dijital materyallerin ilkokul ikinci sınıf öğrencilerinin dinlediğini anlama düzeylerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Güleryüz, H. (2000). *Programlanmış ilkokuma yazma öğretimi kuram ve uygulamaları*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Hatipoğlu, A. ve Kavas, E. (2016). Veli yaklaşımlarının öğretmen performansına etkisi. *Itobiad: Journal of the Human & Social Science Researches*, 5(4), 1012-1034.
- İkinci, Ö. (2011). 'Sıradan bir zeki değilim: Disleksiğim'. *Bilim ve Teknik Dergisi*, 519, 36-40.

- İnaç, A. E. (2010). *Animasyon kullanımının ilköğretim öğrencilerinin fen ve teknoloji dersindeki akademik başarılarına ve akılda tutma düzeylerine etkisi: 6, 7 ve 8. sınıflar* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- İnci Kuzu, Ç. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde uygulanan ilköğretim uzaktan eğitim programı (EBA TV) ile ilgili veli görüşleri. *Millî Eğitim*, 49(1), 505-527. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.720556>
- İşman, A. (2011). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Karasar, N. (1998). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (8. Basım). Ankara: Nobel Yayın.
- Kargın, T. & Karataş, A. (2021). Sınıf öğretmenlerinin gözünden küresel salgın sürecinde uzaktan eğitim aracılığıyla ilk okuma yazma öğretimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(4), 1264- 1284. <https://doi.org/10.16916/aded.982002>
- Kavuk, E. & Demirtaş, H. (2021). Covid-19 pandemisi sürecinde öğretmenlerin uzaktan eğitimde yaşadığı zorluklar. *E-International Journal of Pedandragogy (e-ijpa)*, 1(1), 55-73. <https://trdoi.org/10.27579808/e-ijpa.20>
- Keskin, H. K., (2012). *Akıcı okuma yöntemlerinin okuma becerileri üzerindeki etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kılıç, A. (2000). *İlkokuma yazma öğretiminde programlandırılmış öğretime göre metin yönteminin etkililiği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kodan, H. ve Akyol, H. (2018). Koro, tekrarlı ve yardımcı okuma yöntemlerinin zayıf okuyucuların okuma ve anlama becerileri üzerine etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 43(193). DOI: <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2018.7385>
- Köksal, Ç. (2010). *İlköğretim 1. sınıf öğrencilerinin, ebeveynlerinin ve öğretmenlerinin “okuma-yazma” kavramına yükledikleri anlamlar: Metaforik bir analiz* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Kvale, S. (1994). *Interviews: An introduction to qualitative research interviewing*. Sage Publications, Inc.
- Marshall, C. & Rossman, G. B. (2014). *Designing qualitative research*. New York: Sage.
- Merriam, S.B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (3. baskıdan çeviri) (S. Turan, Çev. Ed.) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Pişken, M. T. (2021). *Sınıf öğretmenlerinin pandemik salgın nedeniyle uygulanan uzaktan eğitim hakkında görüşleri (İstanbul ili Esenyurt ilçesi örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Ryder, R.J. & Graves, M.F. (1994). Vocabulary instruction presented prior to reading in two basal readers. *The Elementary School Journal*, 95, 139-153.
- Süğümlü, Ü. (2021). A case study on teaching Turkish through distance education. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 8(1), 174-190. <https://doi.org/10.17220/ijpes.2021.8.1.278>
- Şahin, A. (2005). *İlkokuma yazma öğretiminde kullanılan çözümleme ve bireşim yöntemlerinin uygulamalı olarak karşılaştırılması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tanışır, Özkan, S. N. (2019). *Sınıf öğretmeni adaylarının ilk okuma yazma öğretimi ile ilgili kaygı düzeylerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı.
- Taşdemirci, E. (2005). Birleştirilmiş sınıflar ile bağımsız sınıflarda ilk okuma yazma öğretiminde karşılaşılan sorunların karşılaştırılmalı incelemesi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(19), 1-26.
- Turan, Z. (2015). *Ters yüz sınıf yönteminin değerlendirilmesi ve akademik başarı, bilişsel yük ve motivasyona etkisinin incelenmesi* (Yayınlanmamış doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

- Türkmenoğlu, M. ve Baştuğ, M. (2017). İlkokulda akran öğretimi aracılığıyla okuma güçlüğü'nün giderilmesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 5(3), 36-66.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilecek nitel bir araştırma tekniği: görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 24, 543-559.
- Uğur, A., ve Ünal, E. (2021). Dijital eğitim sürecinde ilk okuma yazma öğretiminde karşılaşılan sorunların öğretmen görüşleri doğrultusunda incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(3), 936-955. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.977079>
- Ülkü, S. (2018). *İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Yenerer, T. (2021). *Uzaktan eğitim uygulamalarının sınıf öğretmenleri görüşlerine göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Yılmaz, İ., Yılmaz, E. & Savaş, B. (2021). İlkokul 1. sınıf öğretmenlerinin pandemi döneminde yüz yüze eğitime ilişkin görüşleri. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(9), 38- 50.
- Yüksel, E. A. (2021). Sınıf öğretmenlerinin covid-19 salgını sürecinde çevrim içi ders-uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(57), 291-303.

Extended Abstract

Introduction

The World Health Organization (WHO) on March 11, 2020, the outbreak “pandemic” as the declaration as stated temporary break in education in many countries, as well as in Turkey, March 11, 2020, due to measures taken across the country to education gave a temporary break. To ensure that students don't stay away from education, the Ministry of National Education (MEB) switched to the online system. Within this process, students who started their first teaching reading and writing education online and their literacy education was carried by for the first time online. The quality of reading and writing skills is significant because skills and habits that will get by an individual in the elementary literacy teaching, which has a critical role in an individual's life, will also form the basis for other skills and habits that will get in the future and will affect them. According to Kılıç (2000), the reason for the failure in the elementary literacy teaching is that the way used is incorrect and inadequate, as well as the success in the teaching reading and writing depends more on the effect of the teacher's method. It should ensure that students develop a positive attitude towards their first reading and writing studies before moving on to literacy teaching. However, distance education limits and makes it difficult to carry out such studies (Duran, 2009). During the process of developing the first reading and writing skills, some incorrect learning that occurs in skills such as using the wrong notebook, holding a pen, writing letters has an effect over the years and becomes difficult to correct later(Ercan, 2021). Individuals who can read quickly and accurately, understand what they read, have a vocabulary and use Turkish correctly, they are successful in their courses(Babayiğit ve Erkuş, 2016; Tanışır, 2019; Ercan, 2021) although, for students who have reading and reading comprehension difficulties this situation will affect not only their education life also at every stage of life. Because of that, it will make important contributions to the field that reveal of the studies carried out in the distance education process due to the fact that teachers are the interlocutors who most closely witness and most involved in distance education process. Thought that determining the view of first-grade teachers on the elementary literacy teaching process during online education will be effective teaching in terms of directing of next education processes and evaluating of existing distance education applications during distance education.

Method

In the study, the case study method, which is one of the qualitative research methods, was adopted. The research group of the study consists of five form teachers who have taught first grade in the 2020-2021 academic year and who work in 4 different provinces. The data of the study collected by using the focus group technique. In order to increase the diversity of data during the interview, a questionnaire consisting of 13 questions was used through semi-structured open-ended questions for form teachers and Google Forms to obtain personal information of form teachers who will participate in the pre-research study. During the interview, got the permission of the participants and record the interview. The collected data got analyzed through the descriptive analysis technique.

Result and Discussion

In this study conducted to determine the opinions of five form teachers who have been first grade in the 2020-2021 academic year about the reading and writing teaching process, it saw that the teachers and parents concerns about the process remove by means of the communication that teachers regularly established with the parent. parents of independent classrooms actively participated in process and supported the process despite of the multigrade classrooms parents. Its seen that successful results get from parent-teacher-student cooperation with the reverse-face teaching model used in the distance education process. Especially in the multigrade classrooms, difficulties get encountered because of the reasons such as technological insufficiency and lack of family support. Although there are technological inadequacies in independent classrooms, these inadequacies have been tried to be eliminated with the support of parents. Methods other than traditional methods were used in assessment and evaluation. In the distance education process, mostly digital materials were used in the first teaching reading and writing.

Ekler

Ek-1. Odak Grup Görüşmesinde Katılımcılara Yöneltilen Sorular

Cevap Aranan Araştırma Sorularına Yönelik Odak Grup Görüşmesinde Sorulan Ana Sorular
1) Uzaktan eğitim sürecine geçiş sürecinde öğretmenlerin ilk deneyimleri nelerdir? -Uzaktan eğitim döneminde, 1. sınıf öğretmeni olarak görev yaptığınız sürece yönelik deneyimleriniz nelerdir?
2) Uzaktan eğitim sürecinde ilk okuma ve yazma öğretiminde kullanılan yöntemler nelerdir ve süreç nasıl yürütülmüştür? -Uzaktan eğitim sürecinde sesi hissetme, ayır etme, harfi okuma, hece ve kelime oluşturma sürecine yönelik neler yaptınız? - Uzaktan eğitim sürecinde, metin oluştururken yani anlam kurmasını sağlarken, kullandığınız somut ürünler, materyaller nelerdir, resimli çocuk kitaplarını bu süreçte kullandınız mı?
3) Uzaktan eğitim sürecinde ilk okuma ve yazma öğretiminde ölçme değerlendirme nasıl yapılmıştır? -Uzaktan eğitim döneminde, 1. sınıf öğretmeni olarak görev yaptığınız süreçte ne tür materyaller kullandınız? -Merkeze aldığınız web 2.0 araçları var mıydı?
4) Uzaktan eğitim sürecinde ilk okuma ve yazma öğretiminde ölçme değerlendirme nasıl yapılmıştır? -Uzaktan eğitim sürecinde ölçme değerlendirme sürecinde neler yaptınız?
5) Uzaktan eğitim sürecinde ilk okuma ve yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlar nelerdir? -Uzaktan eğitim sürecinde ilk okuma ve yazma öğretiminde karşılaştığınız sorunlar nelerdir?

Uzaktan Eğitim Sürecinde İlk Okuma Yazma Öğretimine İlişkin Öğretmen Görüşleri

6) Uzaktan eğitim sürecinde ilk okuma ve yazma öğretiminde öğretmenlerin öz değerlendirmeleri nasıldır? -Uzaktan eğitim sürecinde kendinize yönelik değerlendirmenizi yapar mısınız?
7) Uzaktan eğitime yönelik öğretmenlerin görüş ve öneriler nelerdir? -Bundan sonraki 1. sınıf öğretmenlerine veya bundan sonraki eğitim öğretim sürecinde okuma yazma sürecine dair ne tür önerilerde bulunursunuz, uzaktan eğitime yönelik görüşleriniz nelerdir?

Ek-2. Katılımcılara Yönelik Kullanılan Anket Formu

<p>Cinsiyetiniz *</p> <p>☐ Kadın</p> <p>☐ Erkek</p>	<p>Daha önce birleştirilmiş sınıf okuttunuz mu ? *</p> <p>☐ Evet</p> <p>☐ Hayır</p>	<p>Mesleki kıdeminiz *</p> <p>Yanıtınız _____</p>
<p>Şu anda görev yaptığınız il *</p> <p>Yanıtınız _____</p>	<p>Şu anda okuttuğunuz sınıf birleştirilmiş sınıf mı? *</p> <p>☐ Evet</p> <p>☐ Hayır</p>	<p>Yüz yüze birinci sınıf öğretmenliği yaptınız mı ? *</p> <p>☐ Evet</p> <p>☐ Hayır</p>
<p>Çalıştığınız okul türü nedir? *</p> <p>☐ Devlet</p> <p>☐ Özel</p>	<p>Hangi bölümden mezun oldunuz ? *</p> <p>Yanıtınız _____</p>	<p>Uzaktan eğitim sürecinde birinci sınıf öğretmenliği yaptınız mı ? *</p> <p>☐ Evet</p> <p>☐ Hayır</p>
<p>Köy okulunda öğretmenlik yaptınız mı? *</p> <p>☐ Evet</p> <p>☐ Hayır</p>	<p>Mezuniyet durumunuz *</p> <p>☐ Lisans</p> <p>☐ Yüksek Lisans</p> <p>☐ Doktora</p>	<p>Şehirde öğretmenlik yaptınız mı? *</p> <p>☐ Evet</p> <p>☐ Hayır</p>
		<p>Pandemi döneminde teknoloji kullanımına yönelik çevrim içi eğitimlere katıldınız mı? *</p> <p>☐ Evet</p> <p>☐ Hayır</p>